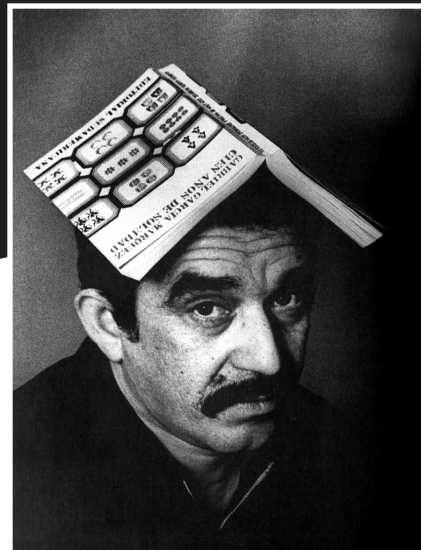

Gabriel García Márquez

És ideje van a halálnak

1965-BEN ARTURO RIPSTEIN MEXIKÓI RENDEZŐ FILMRE VITTE GABRIEL GARCÍA MÁRQUEZ EGYIK NOVELLAÖTLETÉT. A FORGATÓKÖNYVET GARCÍA MÁRQUEZ, A DIALÓGUSOKAT CARLOS FUENTES ÍRTA. RÉSZLETEK A FORGATÓKÖNYVBŐL.

Külső. Síkság. Délben.

A kihalt síkon megjelenik Juan Sáyago alakja, premier plánban, ahogy a kamerának háttal, lassan távolodik. Néhány lépést tesz, ezután nehézkesen becsukódik egy börtönajtó – a kamera irányába - és mialatt rozsdás fém csikorgása hallatszik, a látvány betölti az egész teret.

Külső. Váltakozó táj. Nappal. [Főcím]

Az egész képmezőt betöltő (váltakozó) tájban, egymást követő éles vágások során látjuk az országúton és úttalan utakon gyalogló Juan alig kivehető alakját, ahogy a kamerának háttal, folyamatosan távolodik. Megjelenik a Főcím.

Külső. Romos hacienda (birtok). Délben.

Mire a főcím véget ér, Juan egy romos haciendához érkezik. Elhagyatott, kövezett patiója (belső udvara) széles, poros utcára nyílik. Az utca közepén földbe szúrt fakereszt. Juan a kövezett patióban áll és a keresztet nézi. Most először látjuk szemtől szemben: negyvenes évei végén járó, keménykötésű, rosszul borotvált, elhanyagolt hajú férfi, elnyűtt lovaglórúhában. Hóna alatt kopott mexikói kendőbe bugyolált holmi. Izzad, mindenét belepte az út pora. Arca nem tükrözi érzelmeit, kettétör egy cigarettát, az egyik felére rágyújt, a másikat az inge zsebébe teszi, későbbre. Elindul a kereszt felé, elmegy mellette, rá se néz.

Külső. A falu. Délben.

Juan bemegy a faluba. Perzsel a nap. Az utcák - fehér falú öreg házaikkal

– kihaltak. A fedett teraszokon mindenütt kifakult papírfüzérek, egy elfelejtett ünnep túlélői. A teraszok oszlopsorai mögött, az árnyékban egy-egy férfi szunyókál. Sziesztaidő van. Juan nadrágszárát megszaglássza egy kutya, ő a holmijával odébb kergeti. Ahogy tovább megy, néhány utcasarokkal följebből kalapácsütések hallatszanak. A patkolókovács az, aki egy tekintélyes ház kapujában lovat patkol. Juan megáll és megkérdi

Juan: Don Diego itthon van?

Patkolókovács: Mégis ki keresi?

Juan (szárazon): Itthon van, vagy nincs itthon?

A hangja olyan határozott, hogy a patkolókovács egy pillanatra elgondolkodik, majd a kalapácsával hátra mutat

Patkolókovács: Ott lesz valahol bent, éppen lovakat treníroznak.

Az útbaigazítás után Juan úgy lép be a nagykapun, mint aki ismeri a járást, a patkolókovács meg csak nézi, mintha arra próbálna rájönni, vajon hol is látta őt korábban.

Külső. Diego patiója (Lóvásár). Délben.

A patióban épp lóvásár van, ahol a környék lókupecei figyelik, hogy halad a lovak idomítása. Nagy a nyüzsgés, egy fiatal lovas büszkén mutatja, mit tud. Odébb, az árnyékban kupecsek egy másik csoportja figyelni bravúros mozdulatait.

Köztük áll Diego. Úgy 26 éves lehet, jó kiállítású, magabiztos. A lovak körüli munkához viselt ruházata tiszta, szabása új. Juan belép és néhány méterrel Diego mögött megáll, annak válla fölül értő szemmel nézi a lovast. Pár pillanat

múlva Diego önkéntelenül hátranéz, észreveszi Juant. Zavartan fordul oda.

Diego: Igen?

Juan rezzenéstelen arccal mondja: Don Diegót keresem.

Diego: Igen, parancsoljon!

Juan: Én don Diego Martín Ibáñez, a birtok gazdáját keresem...

Diego: Don Diego Martín Ibáñez, az apám, jó ideje halott.

Juan leveszi a kalapját. Diego a finom mozdulatban rejlő tiszteletet látva megkérdezi

Diego: Miben segíthetek?

Juan méltósággal, de minden kevélység nélkül ennyit mond:

- Juan Sáyago vagyok.

Diego (*megdöbben*) Óvatosan körülnéz, hogy hallotta-e őket valaki és hal-
kan így szól:

-Jöjjön velem.

Juan bemegy vele a házba.

Belső. Diego szobája. Délben.

Díszes tárgyakkal berendezett tágas szoba.

Diego műves karosszékekben ül, szigorú arckifejezéssel, amitől jóval idősebbnek tűnik. Vele szemben – akár egy lelkét felmondó gyerek – áll Juan. Hangja nyugodt, magabiztos. A patióból egész idáig beszűrődik – tompán – a lovakat eszelős vágta ugrató majd sebtében lefékező emberek kiáltása, a folytonos patadobogás.

Juan: Don Diego Martín Ibáñez, isten nyugosztalja, azt mondta: "Ezen te csak ne aggódj! Ha a hatósággal elrendezted a dolgot, gyere csak vissza, keress meg. Itt mindig lesz munkád!"

Diego (*elgondolkodva*): Mióta nem kaptál te hírt ebből a faluból?

Juan: Mióta anyám meghalt. Tizennégy éve.

Diego: Egyszóval nem is tudod, mennyire várnak itt téged, hogy végre megfizess egy halottért?

Juan (*döbbenet*): Tessék?

Diego: Én figyelmeztettelek, Juan Sáyago.

Juan arca megkeményedik. Felveti a fejét és kérlelhetetlen hangszíval nyenyit mond:

Juan: Tizennyolc év börtön, uram. Én letöltöttem mindet. Egyiket a másik után. Akármilyen drága is egy ember élete, ennél többre nem kerülhet.

Diego: Márpedig Raúl Trueba fiai úgy gondolják, hogy az apjuk életéért dupla fizetség jár.

Juan: Senkinek sincs két élete: se neki, se nekem.

Arturo Ripstein:
És ideje van a halálnak

Diego felugrik, és az ajtó felé indulva még odaveti:

- Se nekem! Hát kerüld a házamat a rendezetlen ügyeiddel!

Juan a tekintetével követi, majd hozzáteszi:

- Ahogy gondolja, uram. De lesz szíves visszaadni a lovamat.

Diego meglepetten megáll, visszafordul, ránéz:

- A lovatat?

Külső. Istálló. Délben.

Juan: Igen. Amikor elvittek, itt hagytam a többi mellett.

Diego nem kevés iróniával a hangjában:

-Miért is kételkednék ebben, csakhogy mit gondoltál, milyen állapotban lesz az 18 év után?

Juan: Don Diego Martín Ibáñez, isten nyugosztalja, azt mondta, ne

csináljak ebből gondot magamnak, ha visszajövök, csak akad itt egy megfelelő.

[...]

Diego: Juan, mivel apám sokra tartott, adok neked egy lovat. Egy feltétellel: hogy elmész innen.

Juan (*méltósággal*): Ez az én falum, uram. És itt maradok, szolgálatára. A lovat meg itt hagyom. A nyeret elvihetem?

Diego: Hisz a tiéd....., bár sokra nem mégy vele.

Juan lehajol a nyeregért, miközben Diego ezt mondja:

- Huszonnégy óra sem telik bele, és halott vagy.

Juan: Igen kevésbé hiszek annak, amit látok, uram. De még kevésbé annak, amit mondanak.

BÁCSVÁRI KORNÉLIA FORDÍTÁSA

